

Oslo, 17. januar 2019

FØRSTE VURDERING

INDUSTRI ENERGI OG KOORDINERINGSRÅDET FOR DEN JEMENITTISKE FAGFORENINGEN DNO YEMEN UNION – DNO ASA

SAMMENDRAG

Det norske fagforbundet Industri Energi og koordineringsrådet for den jemenittiske fagforeningen DNO Yemen Union har fremmet en klage mot det norske selskapet DNO ASA hvor de hevder at DNO ikke har etterlevd kapittel I, avsnitt 2 og kapittel V, avsnitt 4, bokstav a) i OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Foreningene mener at DNO Yemen ikke fulgte jemenittisk arbeidsrett da selskapet sa opp arbeiderne sine i Jemen i 2015, at DNO Yemen har unnlatt å etterkomme en endelig dom som jemenittiske domstoler har avsagt i saken, og at DNO befinner seg i en situasjon hvor det er mulig å ansette arbeiderne på nytt eller sikre at de overføres til en ny operatør, ettersom selskapet ikke har tilbakelevert sine «blokker» i Jemen. Foreningene finner at DNO Yemen har fulgt standarder for arbeidsforhold som er mindre gunstige enn dem tilsvarende arbeidsgivere har fulgt.

DNO mener at foreliggende klage inneholder så å si identiske anmodninger som en tidligere klage fra Industri Energi og avslår å delta i en ny gjennomgang som omhandler samme tematikk. DNO mener at selskapet fullt ut har etterlevd både jemenittisk rett og Retningslinjene. DNO har verken vilje eller evne til å etterkomme den jemenittiske dommen, ettersom den ble avsagt av illegitime domstoler, og fordi selskapet har tilbakelevert de aktuelle blokkene.

Kontaktpunktet mener at spørsmålene som tas opp, berettiger videre gransking. Klagen gjelder sentrale prinsipper i Retningslinjene, den er fremmet mot et norsk selskap som omfattes av Retningslinjene, spørsmålene faller inn under Kontaktpunktets mandat, og Kontaktpunktet tok ikke stilling til disse spørsmålene i behandlingen av den forrige klagen.

KLAGEN:

Denne klagen, som er fremmet av Industri Energi og koordineringsrådet for den jemenittiske fagforeningen DNO Yemen Union («Foreningene»), viser til en tidligere klage som Industri Energi fremmet på vegne av DNO Yemen Union. I Kontaktpunktets slutterklæring om nevnte sak konkluderer Kontaktpunktet med at DNO ikke etterlevde forventningene i OECD-retningslinjene med hensyn til forutgående varsel og drøftelse med de ansatte i DNO Yemen.

Klagen som nå foreligger, gjelder to forhold. For det første hevder Foreningene at DNO ikke har overholdt nasjonal rett i Jemen, hvilket er i strid med kapittel I, avsnitt 2 i Retningslinjene. For det andre hevder de at selskapet har fulgt standarder for arbeidsforhold som er mindre gunstige enn dem som er fulgt av tilsvarende arbeidsgivere i Jemen, i strid med bestemmelsen i kapittel V, avsnitt 4, bokstav a.

Når det gjelder første forhold viser Foreningene særlig til en dom fra første voldgiftskomiteé for arbeidsrettslige saker og tvister i Sana'a, avsagt 3. august 2016. DNOs anke til ankeinstansen i Sana'a ble avvist 20. februar 2017, og selskapets påfølgende anke til høyesterett ble avvist 13. desember 2017. Ifølge Foreningene må DNO betale de ansatte 75 % lønn så lenge selskapet innehar en produksjonsdelingsavtale og lisenser til å drive blokker.¹ Foreningene antar at DNO ikke har tilbakelevert blokkene og befinner seg i en situasjon hvor det er mulig å ansette arbeiderne på nytt, slik at DNO dermed kan sikre at de ansatte overlates til en ny operatør.²

DNO har ikke tatt dommen til følge. Foreningene viser til svaret fra DNO Yemen datert 3. mars 2018, der selskapet blant annet skriver at «dere gir en uriktig fremstilling og et uriktig bilde av rettsavgjørelsene til høyesterett i Sana'a, og vi er beredt til å gripe fatt i dem på et hensiktsmessig tidspunkt og i et legitimt rettslig forum», og at «vi er fortsatt villig til å utbetale sluttpakkene og ramadanbonusene nevnt i kontrakten, til alle ansatte som valgte ikke å motta disse utbetalingene da DNO tilbakeleverte blokkene i Jemen til

1 Klagen, s. 12.

2 Klagen, s. 13. Foreningene viser til et brev datert 15. juni 2018 fra DNO Yemen AS til DNO Yemen Union der det sto at «Olje- og mineraldepartementet ombestemte seg i siste instans og nektet å godta en tilbakelevering» (s. 13 og tillegg 19).

*myndighetene, og i stedet besluttet å presse DNO til å gi dem en forsikring om ansettelse på ubestemt tid ...».*³

Klagen siterer også korrespondanse mellom daglig leder i DNO Yemen AS og representanter for Arbeids- og sosialdepartementet samt Olje- og mineraldepartementet i Jemen med hensyn til beslutningen om å si opp arbeidsavtaler.⁴ Det står i klagen at departementet ikke samtykket i DNOs oppsigelser og blant annet ga DNO pålegg om at «selskapet er forpliktet til å beholde de ansatte».⁵ Foreningene viser også til et brev fra viseguvernøren ved Office for the Affairs of the Valley and Desert, der DNO fikk pålegg om å beholde de ansatte og fortsette å utbetale lønn i likhet med de andre selskapene.⁶

Hvis DNO ønsket å redusere arbeidsstyrken, burde de – ifølge Foreningene – ha bedt om godkjenning fra arbeidsbyrået i Jemens olje- og mineraldepartementet. DNO burde ha informert Arbeidsdepartementet, i samsvar med artikkel 100 i arbeidsloven, om hvorfor selskapet ønsket å fjerne stillingene, og ventet på godkjenning fra Arbeidsdepartementet.⁷

Når det gjelder påstanden om at DNO har fulgt standarder for arbeidsforhold og forholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker som er mindre gunstige enn dem som er fulgt av tilsvarende arbeidsgivere i vertslandet, viser Foreningene til det franske selskapet Total og det østerrikske selskapet OMV. Ifølge Foreningene utbetalte Total lønn til alle ansatte frem til selskapet overlot blokk 10 til den nye operatøren PetroMasila i desember 2015. Den nye operatøren ansatte alle de tidligere Total-arbeiderne som, i tillegg til å få jobben tilbake, også mottok sluttvederlag og kompensasjon.⁸

Ifølge Foreningene utbetalte OMV minst 75 % lønn til sine ansatte i perioden fra selskapets midlertidige produksjonsopphør i 2015 og frem til 1. april 2016.⁹ Ansatte som ikke var tildelt arbeidsoppgaver, fikk lønnen redusert til 50 prosent. Selskapet sa ikke opp arbeidere for å spare penger, og det garanterte minstelønn. 19. desember 2016 sendte

³ Klagen, s. 12 og tillegg 17.

⁴ Klagen, s. 5–6 og tillegg 2–6.

⁵ Brev av 12. august 2015, se s. 6 i klagen.

⁶ Brev av 22. november 2015, s. 6 i klagen, tillegg 6.

⁷ Klagen, s. 6–7.

⁸ Klagen, s. 7–8 og tillegg 7.

⁹ Klagen, s. 9 og tillegg 9.

OMV et brev til alle jemenittiske ansatte med tilbud om frivillige fratredelsesordninger.¹⁰ Selskapet måtte imidlertid nedbemanne i begynnelsen av 2017, noe som skjedde i samarbeid med fagforeningen. Så vidt Foreningene kjenner til, har ikke OMV tilbakelevert sin blokk.

Foreningene viser til at DNO Yemen Union i juni 2015 forsøkte å få til dialog med DNO Yemen for å diskutere mulige løsninger i stedet for oppsigelser, samt på et senere, ikke angitt tidspunkt for å diskutere situasjonen.¹¹ Foreningene mener at et tilbud som DNO fremla for DNO Yemen Union 15. juni 2018 er «et knep fra DNOs side», ettersom Foreningene slår fast at DNO har vist liten interesse for å forhandle, og at selskapets tilbud er svært lavt sammenlignet med det andre selskaper har gitt sine ansatte, og svært lavt sammenlignet med domstolenes avgjørelser.¹²

Foreningene anmoder Kontaktpunktet om å tilrettelegge for mekling mellom DNO Yemen Union, bistått av Industri Energi, og den internasjonale ledelsen i DNO i et land som ledelsen i DNO Yemen Union kan få visum til, f.eks. Libanon.

TILSVAR FRA DNO ASA

DNO ASA («DNO») fremla sitt tilsvaer 12. oktober 2018. Med hensyn til DNOs virksomhet i Jemen bemerker selskapet at DNO Yemen tidlig i 2015 hadde 242 ansatte, hvorav 97,5 prosent var jemenittiske statsborgere.¹³ DNO Yemens virksomhet ble avbrutt og i siste instans umulig å gjennomføre som følge av politisk uro og manglende sikkerhet.¹⁴ Selskapet ble til slutt tvunget til å la all aktivitet i landet opphøre, og til å redusere arbeidsstyrken på blokk 32, 43 og 47. Ifølge selskapet «tilbakeleverte DNO Yemen blokk 32 og 43 i november 2016 og tilbakeførte lisensene og verdiene til myndighetene i Jemen».¹⁵

DNO mener at klagen inneholder så å si identiske anmodninger som Industri Energis første klage.¹⁶ DNO viser til Kontaktpunktets slutterklæring av 22. mars 2018 og avslår å

¹⁰ Klagen, s. 9, vedlegg 10.

¹¹ Klagen, s. 11.

¹² Klagen, s. 14.

¹³ DNOs tilsvaer, s. 2, første avsnitt.

¹⁴ DNOs tilsvaer, s. 2, andre avsnitt.

¹⁵ DNOs tilsvaer, s. 2, andre avsnitt i.f.

¹⁶ DNOs tilsvaer, s. 1.

delta i en ny gjennomgang «som omfatter samme tematikk».¹⁷ I nevnte erklæring fant Kontaktpunktet at DNO Yemen hadde unnlatt å gi de ansatte varsling innen rimelig tid, noe som er i strid med OECD-retningslinjene, kapittel V, avsnitt 6, og at DNO Yemen hadde etterlevd forventningene i OECD-retningslinjene knyttet til arbeidstakernes organisasjonsrett.

Slik DNO ser det fremgikk det også av Kontaktpunktets slutterklæring av 22. mars 2018 at «[d]et er for sent for Yemen Union å fremme nye argumenter (etter at meklingen var avsluttet) med hensyn til om DNO Yemen brøt produksjonsdelingsavtalene for blokk 32 og 43 ved å trekke seg ut av Jemen».¹⁸ DNO tilføyer at «det foreligger faktisk en særlig tvisteløsningsordning i tilknytning til hver enkelt produksjonsdelingsavtale som påbyr at alle tvister som gjelder produksjonsdelingsavtalen, utelukkende skal avgjøres ved voldgift i regi av ICC (International Chamber of Commerce), og den prosessen er underveis».

Videre mener DNO at det fremgår av Kontaktpunktets slutterklæring av 22. mars 2018 at «[d]et ikke hører inn under mandatet for OECD-retningslinjene å vurdere om oppsigelsene var ulovlige i utgangspunktet, da dette er et spørsmål for lokal rett ».¹⁹ DNO tok funnene og anbefalingene til etterretning og anså deretter saken som avsluttet, med unntak av iverksettelsen av anbefalingene fra Kontaktpunktet.²⁰

Spørsmålene som tas opp i klagen fra Industri Energi bringer ifølge DNO «ingen nye argumenter som berettiger at det innledes nok en mekling, og som ikke allerede er behandlet i den første klagen», med henvising til både det faktiske innholdet i klagen og de påberopte bestemmelsene i OECD-retningslinjene. DNO bemerker at de eneste tilføyelsene er det de kaller «houthienes illegitime høyesterettsavgjørelse» som ble avsagt i desember 2017, samt henvisninger til andre selskaper, som også allerede ble nevnt i den første klagen.²¹

Når det gjelder avgjørelsene i de jemenittiske domstolene som Industri Energi og Yemen Union trekker frem, anfører DNO at avgjørelsene ble truffet «totalt uten hensyn til entydig lovgivning som fastsetter maksimal kompensasjon for arbeidere som blir

¹⁷ DNOs tilsvaer, s. 1.

¹⁸ DNOs tilsvaer, s. 3, første innrykk.

¹⁹ DNOs tilsvaer, s. 3, andre innrykk.

²⁰ DNOs tilsvaer, s. 2.

²¹ DNOs tilsvaer, s. 3, del C, første avsnitt.

oppsagt, og ikke har noen bestemmelse om en obligatorisk, spesifikk ytelse».²² Alvorlig innblanding fra houthi-opprørerne, i kombinasjon med avgjørelser i alle tre rettsinstanser som tilkjente kompensasjon «som ikke er forordnet ved jemenittisk rett, og som på det sterkeste tilsidesatte jemenittiske krav til rettferdig rettergang», innebar at DNO Yemen «simpelthen ikke kunne rette seg etter de avsagte rettsavgjørelsene».²³ I en fotnote bemerker DNO videre at avgjørelsene i houthi-domstolene var «under alle omstendigheter ugyldige» i og med utstedelsen av FN-sanksjonene.²⁴

Selskapet mener at tilbudene som DNO Yemen «har fremsatt og fortsatt vil fremme, fullt og helt er i tråd med jemenittiske lover og de rettigheter som de tidligere jemenittiske arbeiderne har krav på».²⁵ Selskapet vil imidlertid ikke være i stand til å oppfylle et vilkår om fortsatt ansettelse, selv om selskapet hadde ønsket det, ettersom DNO har tilbakelevert lisensene sine.²⁶ DNO benekter på det sterkeste anklagene om at selskapet har vist liten interesse for å forhandle.²⁷ Ifølge selskapet har DNO Yemen gjort flere forsøk på å opprette kontakt med tidligere jemenittiske arbeidere, men alle forsøk har blitt avvist eller forkastet.²⁸ DNO mener at slike diskusjoner ligger utenfor det som omfattes av OECD-retningslinjene. Selskapet er av den oppfatning at videre mekling fra Kontaktpunktet ikke vil bidra positivt til prosessen.²⁹

Med hensyn til Kontaktpunktets saksbehandlingsprosess uttrykker DNO manglende tiltro med henvisning til den tidligere påviste mangelen på fastholdelse av prinsippene i gjennomføringsprosedyrene og prosedyrereglene.³⁰ DNO viser til fire forhold som gjelder Kontaktpunktets behandling av den forrige klagen mot selskapet, angående upartiskheten til Kontaktpunktets mekler; partenes anledning til å bli hørt før slutterklæringen ble skrevet; rekkefølgen på partenes sluttinnlegg, og Kontaktpunktets forbindelse med mediene.³¹ Basert på disse overtredelsene har DNO ingen tillit til at Kontaktpunktet klarer å opptre på en upartisk måte slik dets mandat forutsetter.

²² DNOs tilsvaer, s. 4, første avsnitt.

²³ DNOs tilsvaer, s. 4, avsnitt 3.

²⁴ DNOs tilsvaer, s. 4.

²⁵ DNOs tilsvaer, s. 4, avsnitt 4.

²⁶ DNOs tilsvaer, s. 4, avsnitt 1.

²⁷ DNOs tilsvaer, s. 3, del C, tredje avsnitt.

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

³⁰ DNOs tilsvaer, s. 5, del D, første avsnitt.

³¹ DNOs tilsvaer, s. 5, del D, tredje avsnitt.

DNO mener videre at Industri Energi og Yemen Union ved å fremme foreliggende klage «tydeligvis ikke er interessert i å samarbeide i god tro eller opptre til beste for de tidligere ansatte i DNO Yemen, som de hevder å representere».³² Selskapet skriver imidlertid også at det «uansett vil fortsette å strekke ut en hånd og forsøke å komme til en løsning med enhver tidligere jemenittisk arbeider som tar kontakt i god tro for å motta det de er berettiget til i henhold til jemenittisk rett».³³

KONTAKTPUNKTETS FØRSTE VURDERING

Kontaktpunktet har vurdert klagen fra Foreningene og DNOs tilsvarende og har konkludert med at spørsmålene som tas opp, betinger videre gransking. Denne beslutningen har ikke omfattet noen vurdering av DNOs etterlevelse av OECD-retningslinjene.

Foreliggende klage hevder at DNO har unnlatt å etterleve OECD-retningslinjene i to henseender. For det første hevder Foreningene at DNO ikke har etterkommet nasjonale lover i Jemen, hvilket er i strid med kapittel I, avsnitt 2 i Retningslinjene. Foreningene viser til en dom i en førsteinstansdomstol i Jemen, som ble endelig 13. desember 2017 da høyesterett avviste anken fra DNO Yemen. DNO fastholder i sitt tilsvarende at selskapet verken har vilje eller evne til å etterkomme dommen, siden domstolen er illegitim.

For det andre hevder Foreningene at DNO har fulgt standarder for arbeidsforhold som er mindre gunstige enn dem som er fulgt av tilsvarende arbeidsgivere i Jemen, i strid med bestemmelsen i kapittel V, avsnitt 4, bokstav a. Foreningene viser til det franske selskapet Total og det østerrikske selskapet OMV, som ifølge Foreningene har opptrådt annerledes overfor sine jemenittiske arbeidere.

Kontaktpunktet mener at disse spørsmålene skiller seg fra saken som ble avsluttet ved Kontaktpunktets slutterklæring av 22. mars 2018. Det fremgår av punkt 7.2 og 7.3, lest i sammenheng med punkt 7.1 og punkt 8, at de eneste spørsmålene der Kontaktpunktet vurderte realiteten, var om DNO hadde etterlevd Retningslinjene med hensyn til varsling og drøftelse med sine tidligere ansatte, og om DNO hadde etterlevd forventningene i Retningslinjene knyttet til arbeidstakernes organisasjonsrett.

Det ble tydelig fastslått i slutterklæringens punkt 7.1 at den delen av klagen som gjaldt lovligheten av oppsigelser som ledd i nedbemanning ved DNOs virksomhet i Jemen i 2015,

³² DNOs tilsvarende, s. 6, del E, tredje avsnitt.

³³ DNOs tilsvarende, s. 6, del E, tredje avsnitt.

«faller utenfor det Kontaktpunktet kan vurdere i medhold av Retningslinjene.» Kontaktpunktet skal ikke tolke nasjonale lover – dette er en oppgave for de nasjonale domstolene. I foreliggende klage er sakens kjerne en annen, siden det dreier seg om hvorvidt DNO har unnlatt å etterkomme jemenittisk rett, herunder en tilsynelatende endelig dom fra en nasjonal domstol i vertslandet, og om en slik påstått unnlattelse kan sies å utgjøre et brudd på de grunnleggende prinsippene i kapittel I, avsnitt 2 i Retningslinjene.

Kontaktpunktet var enig med DNO i at forholdet vedrørende hva som følger av produksjonsdelingsavtalene, som Industri Energi fremmet etter at meklingen var avsluttet, «er fremmet for sent til å bli behandlet i denne saken [understreking tilføyd]». Selv om det var nødvendig å avskjære inkludering av nye forhold på et så sent stadium for å sikre en forsvarlig prosess, gir verken Retningslinjene eller de tilhørende prosedyreprinsippene uttrykk for at en senere vurdering av nye aspekter ved samme sak bør avskjæres fra å bli utredet av Kontaktpunktet. Kontaktpunktet registrerer at DNO i sitt tilsvarende poengterer at de anførsler i klagen som gjelder domsavgjørelsen og praksisen til andre oljeselskaper i Jemen, ikke inngikk i den første klagen.

I sin vurdering av de formelle kravene for å ta standpunkt til klagen på objektivt grunnlag, har Kontaktpunktet tatt hensyn til følgende. Klagen gjelder etterlevelse av sentrale prinsipper i Retningslinjene. Klagen er fremmet mot et norsk selskap av den jemenittiske fagforeningen og Industri Energi i fellesskap. Kontaktpunktet har dessuten tatt i betraktning målet med Retningslinjene og det kontinuerlige arbeidet for å sikre at de tas til følge. Kontaktpunktet er av den oppfatning at en videre utredning av klagen kan føre til nyttige avklaringer for begge parter med hensyn til innholdet i og omfanget av Retningslinjene.

Kontaktpunktet tar til etterretning at partene har ulikt syn på videre dialog med Kontaktpunktet i saken. Kontaktpunktet gjentar at det er en ikke-rettslig instans, og at dets mandat i henhold til Retningslinjene innebærer å tilby dialog og mekling («velvillig mellomkomst») til parter som har en tvist knyttet til Retningslinjene. Kontaktpunktet står fortsatt til partenes disposisjon i så henseende. Det er fremdeles Kontaktpunktets oppfatning at mekling og dialog helt klart bør anses som en konstruktiv måte å komme videre på for begge parter.

DNO har gitt uttrykk for manglende tiltro til kontaktpunktprosessen ved å vise til fire forhold knyttet til behandlingen av den forrige klagen. Kontaktpunktet finner at alle er grunnløse. Når det gjelder meklerens upartiskhet ønsker Kontaktpunktet å påpeke at det

var partene som valgte mekleren. Når det gjelder partenes mulighet til å bli hørt før slutterklæringen ble skrevet, ga Kontaktpunktet begge partene anledning til å bli hørt og kommentere hverandres innlegg. Når det gjelder rekkefølgen på partenes sluttinnlegg, var det DNO som først ga uttrykk for sitt ønske om å inngi kommentarer, og som først ble bedt om dette og senere fikk anledning til å kommentere den andre partens sluttinnlegg. Avslutningsvis, når det gjelder Kontaktpunktets påståtte forbindelse med mediene, oppfylte lederen for Kontaktpunktet kun sin lovbestemte plikt til å veilede i allmennhetens interesse, uten å offentliggjøre noe fra meklingen.

På grunnlag av beslutningen om å gå videre med vurderingen av klagen vil Kontaktpunktet tilby partene mekling og dialog («velvillig mellomkomst») med sikte på å løse saken.

KONTAKTPUNKTETS KONKLUSJON

Det norske kontaktpunktet har konkludert med at spørsmålene som tas opp, betinger videre gransking og beslutter å ta klagen opp til behandling.

VEDLEGG

- 1) Det norske kontaktpunktets prosedyreregler:
https://nettsteder.regjeringen.no/ansvarlignaringsliv2/files/2013/11/FINAL_KPp_rosedyreregler_norsk_godkj1.pdf